

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Адриан Георгиев

Относно: Дисертационен труд за придобиване на
образователната и научна степен Доктор
на тема “МЛАДЕЖКИТЕ ХОРОВЕ В ТУРЦИЯ В КРАЯ НА 20. ВЕК И НАЧАЛОТО НА 21. ВЕК. –
ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ” с автор МЕТЕ ГЪОКЧЕ

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита на заседание на Департамент „Музика“ – НБУ, състояло се на 15 януари 2021 г. Трудът е написан на английски език и се състои от увод, пет глави със съответни подглави, и заключение, в общ обем от 167 стр. основен текст, включващ и изображения, таблици и документални снимки. Цитираната литература включва 35 заглавия на турски и английски език. Научен ръководител на дисертанта е проф. дин Явор Конов, към когото в началото на дисертационният труд Мете Гьокче изказва особени благодарности за отношението и подкрепата, както и за обучението си в докторската програма на Департамент Музика в НБУ.

Дисертационният труд има за цел да разработи предложения за развитието на младежки хорове, като разкрие положението на младежките хорове в Турция в края на 20-и и началото на 21-ви век, както и да осветли трудностите, през които те са преминали. По думите на г-н Мете Гьокче е важно да се представят осмислянията и резултатите от данните, получени в Националния младежки хор „100 гласа“ за хоровата музика на страната (Република Турция). В този смисъл е посочена и целта на изследването, а именно *„...чрез проучване на проектите на Националния младежки хор „100 гласа“ и преразглеждане на резултатите, са представени проблемите и предложенията за решения в областта на турската хорова музика“*. Изследването се определя от авторът като принос и към научната литература, и към посрещане на практическите изисквания на хоровата музика в Турция чрез определяне на историческото ѝ развитие и статута на младежките ѝ хорове, разкриване на свързаните с тях проблеми и предлагане на предложения за възможни техни решения. Изследването е особено важно за представянето на систематичното формиране на младежки хорове в Турция, разпространението на младежките хорове в хоровите структури като цяло, техните образователни модели и роли в официалното образование, разнообразието на хоровото представяне и част от каква структура са. По тази причина изследването е важно за разкриването на общото положение на младежките хорове и

осветляването на перспективи пред тях, както и за създаване на цялостна библиография за турската хорова музика, в полза на изследователите ѝ. (Значимост на изследването).

В Глава първа - ОЦЕНКА НА ИСТОРИЯТА НА ХОРОВИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ В ТУРЦИЯ ОТ 1970 ДО НАЧАЛОТО НА 21-ви ВЕК са разгледани последователно историята на турската хорова музика, традиционната турска дворцова музика, традиционната турска фолклорна музика, колективното унисонно пеене в традиционната турска култура, мястото на колективното унисонно пеене в религиозните традиции и практики в Турция, субективните и обективни предпоставки за създаване на хорове в Турция, яничарската музика, влиянието на западните музикални традиции върху османската музика, музиката през епохата на Република Турция, както и влиянието на европейската хорова култура върху развитието на хоровото творчество в Турция.

В Глава втора, ВИДОВЕ ХОРОВО ПЕЕНЕ В ТУРЦИЯ ПРЕЗ 20-ти ВЕК, е направен обстоен анализ на мястото и ролята на музикалното и хоровото образование в учебните програми, функциите и целите на училищните хорове, както и изследване на обичайни концертни типове и структури на училищните хорове, обучението и ръководството на училищни хорове и учителите по музика. Класифицирани са видовете хорове и тяхната организация, хоровите асоциации, концерти, фестивали и в най общ смисъл видове хорово образование – в началното, средното и висшето образование. Специално място е отделено на образователни методи и форми в хоровото дирижиране в Република Турция, педагогическите факултети, катедрите по музика, консерваториите, катедрите по хорово дирижиране и хорово пеене в университетите. Изследването включва и обучението по хорово дирижиране чрез Школата „100 гласа“, сертификационната програма по художествено хорово дирижиране на университета Бахчешехир, организацията „Академия на младите хорови диригенти“, мастеркласове по хорово дирижиране към Държавния смесен хор към Министерството на културата на Република Турция. В края на глава втора е дадена информация за водещите съвременни турски хорови диригенти. След направения обстоен анализ Мете Гьокче изказва мнението си, че традиционните вокални ансамбли и полифоничните хорове са създадени предимно към различни обществени асоциации. Младежките вокални ансамбли, формирани в по-традиционна структура, са по разпространени, а многогласните хорове, работещи предимно в рамките на държавните институции, са по-рядко срещани. От важно значение е хоровата култура, която се сформира в рамките на образователна система в Турция. В тази връзка, 14-те хорови фестивала, действащи в Турция, играят роля за изясняване на необходимостта от образование по хорова музика и развитието ѝ във всички възрасти и демонстрират важната си мисия за справяне с липсата на академично хорово образование. В този контекст се установява, че пътят, следван от младите хора, които биха искали да се развиват в областта на хоровата музика и да се образуват и школуват за хорови диригенти в академичен аспект, продължава да бъде обучението и участието им в различни диригентски курсове в Турция и в Европа.

В трета глава на дисертационният труд ОЦЕНКА НА ТУРСКАТА ХОРОВА МУЗИКА ЧРЕЗ СТИЛОВЕТЕ В 20. ВЕК са представени хорови творби (акапелни и с акомпанимент) от различно вокално естество, създадени от съвременни турски композитори, упоменати в книгата „Каталог на турските композитори“ на турския музиколог Ерсин Антеп, както и творби от турски композитори, хорови творби с акомпанимент, както и вокални творби за други видове хорове.

В четвъртата глава, ПРОБЛЕМИ НА МЛАДЕЖКИТЕ ХОРОВЕ И ОБЩ ПОГЛЕД КЪМ СИТУАЦИЯТА В ТУРЦИЯ В КРАЯ НА 20. И НАЧАЛОТО НА 21. ВЕК се представя и анализира общото музикално образование, което по думите на автора има за цел да осигури минималната обичайна обща музикална култура, необходима за здравословен и балансиран „човешки живот“, независимо от професията, училището, отдела, направлението и програмата. В това отношение младежките хорове, сформирани в общото музикално образование, се извяват като училищни хорове, които работят в гимназиите и се ръководят от учителя по музика. Аматорското музикално образование е насочено към тези, които се интересуват от музика или имат амбиция и склонност към определено направление в музиката. Целта му е да осигури ефективно музикално участие, ентузиазъм и удовлетворение и да се достигне до необходимото музикално поведение, което да го поддържа и развива във възможно най-висока степен. Професионалното музикално образование е насочено към хора, които имат определено ниво на музикален талант и избират цялото поле на музиката или един от нейните клонове, както и бъдеща професия, свързана с този бранш. Целта му е да осигури музикалното поведение и натрупването на съответните навици, изисквани от работата или професията. В този контекст, когато Мете Гьокче разглежда хорове, отбелязани в горепосочените 3 различни вида музикално образование, и разглежда програмите на четирите най-посещавани хорови фестивала в Турция през 2019 г., установява, че общо 30 младежки хорове осъществяват участия, съобразени със световното хорово развитие в академичен и социален план. Основният проблем на младежките хорове в Турция е свързан с репертоара и репертоарната култура. Хорови диригенти, които не са пели преди това в хор, не познават разнообразието на хоровите произведения и не знаят репертоарните технически изисквания. Те се опитват да изградят своя репертоар, без да се съобразяват с техническата възможност на своите хорове; опитват се да насилват певците да изпълняват избраните хорови творби; не следват утвърдения репертоар в хоровата музика и предпочитат да изтеглят творби от интернет. Като общ недостатък може да се посочи нежеланието да се харчат пари за поръчка на оригинални ноти на желаните произведения. Съществен недостатък е и липсата на издателска нотна култура в Турция.

В заключение мога да кажа, че съм съгласен с изказаните от автора приносни моменти в дисертационният труд, като ще отбележа най-важните според мен:

- обект на проучване е историята на младежките хорове в Турция през последните 30 – 40 години и се коментира значението на хорове като

възпитателно средство на младежта. Въз основа на авторски подбор и аналитичен коментар са съставени и хронологични списъци на хорови диригенти, композитори и хорови творби.

- Изследвани са и са класифицирани хоровете, както и създаването и реализирането на подходящ за съответните видове хорове репертоар.
- акцентира върху ролята на учителите по музика в създаването, ръководенето, изявите, общата дейност и въздействие върху обществото в Турция – общество с висок процент млади хора.
- Основното новаторско решение на проблемите, представени в дисертацията, е създадената от автора единствената по рода си организация Национална хорова школа „100 гласа“ (100 Vocal National Choir School), която е разгледана като модел на ефективно разрешение на проблемите и перспектива за развитието на младежката хоровата музика в страната.

Като вземам предвид всичко изложено до тук, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Мете Гьокче образователната и научна степен „ДОКТОР“ 8.3. Музикално и танцово изкуство.

22.04.2021г.

подпис:

